

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității Administrative"

**„MANAGEMENT FINANCIAR PERFORMANT AL FONDURILOR STRUCTURALE
– instrument de dezvoltare durabilă al unităților administrativ-teritoriale (SMIS: 15543)”**

MODUL DE PREZENTARE GENERALĂ

- DEZVOLTAREA DURABILĂ ȘI EGALITATEA DE ȘANSE -

DEZVOLTARE DURABILĂ

Conceptul de dezvoltare durabilă a luat naștere acum 30 de ani, ca răspuns la apariția problemelor de mediu și a crizei resurselor naturale, în special a celor legate de energie. Practic, Conferința privind Mediul de la Stockholm din 1972 este momentul în care se recunoaște că activitățile umane contribuie la deteriorarea mediului înconjurător, ceea ce pune pericol viitorului Planetei.

Cativa ani mai târziu, în 1983, își începea activitatea Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (WCED), după o rezoluție adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite. În 1985 era descoperită gaura din stratul de ozon de deasupra Antarcticii și, prin Convenția de la Viena a început căutarea unor soluții pentru reducerea consumului de substanțe care dau neajunsuri stratului protector de ozon care înconjoară Planeta.

În 1987, la un an de la catastrofa de la Cernobîl, în cadrul Raportului WCED de la Brundtland a fost formulată cea mai citată definiție a dezvoltării durabile: "Dezvoltarea durabilă este cea care urmărește nevoile prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface nevoile lor".

Termenul de dezvoltare durabilă a început să devină, însă, foarte cunoscut abia după Conferința privind mediul și dezvoltarea, organizată de Națiunile Unite la Rio de Janeiro în vara lui 1992, cunoscută sub numele de "Summit-ul Pamantului". Ea a avut ca rezultat elaborarea mai multor convenții referitoare la schimbările de climă (reducerea emisiilor de metan și dioxid de carbon), diversitatea biologică (conservarea speciilor) și stoparea defrișărilor masive. Tot atunci a fost elaborată și Agenda 21 - planul de susținere a dezvoltării durabile.

Dezvoltarea durabilă a devenit un obiectiv și al Uniunii Europene, începând cu 1997, când a fost inclus în Tratatul de la Maastricht, iar în 2001, la summit-ul de la Gothenburg a fost adoptată Strategia de Dezvoltare Durabilă a UE, careia i-a fost adăugată o dimensiune externă la Barcelona, în 2002.

În 2005 Comisia a demarat un proces de revizuire a Strategiei de Dezvoltare Durabilă, proces care a cuprins mai multe etape:

- în februarie 2005 Comisia a publicat o evaluare inițială și critică la adresa progresului înregistrat din 2001 și a evidențiat o serie de viitoare direcții de urmat. Au fost evidențiate o serie de direcții de dezvoltare non-durabilă care au avut efecte negative: schimbarea climatică, amenințări la adresa sănătății publice, creșterea sărăciei și a excluziunii sociale, epuizarea resurselor naturale și afectarea biodiversității;

ASOCIAȚIA DIRECTORILOR ECONOMICI
ȘI CONTABILOR ÎN JUDEȚELE DIN ROMÂNIA

Instruire pentru o administrație eficientă

CONSILIUL JUDEȚEAN IALOMIȚA

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității Administrative"

- în iunie 2005, șefii de stat și de guverne din UE au adoptat o declarație privind liniile directoare ale dezvoltării durabile, care susținea că Agenda reinnoită de la Lisabona este o componentă esențială a obiectivului atotcuprinzător al dezvoltării durabile;

- pe 13 decembrie 2005, după consultarea cu mai multe instituții și persoane implicate, Comisia a prezentat o propunere de revizuire. Se pune accent pe 6 priorități: schimbarea climatică, sănătate, excluziune socială, transport, resurse naturale și sărăcie și erau identificate căile care trebuie urmate pentru a soluționa aceste probleme.

- în iunie 2006 a fost adoptată Strategia de Dezvoltare Durabilă pentru o Uniune Europeană extinsă, bazată pe strategia de la Goetheburg și rezultat al procesului început încă din 2004.

Strategia de dezvoltare durabilă a Uniunii Europene întâmpină mai multe provocări. Unele dintre aceste provocări sunt foarte asemănătoare cu problemele întâlnite de o altă strategie a Uniunii, agenda de la Lisabona.

Cu toate că UE a stabilit că dezvoltarea durabilă este principiul atotcuprinzător al tuturor politicilor europene, în realitate problema competitivității economice a ajuns să domine agenda politică.

Cei trei piloni ai Strategiei de la Lisabona (competitivitate economică, incluziune socială și protejarea mediului înconjurător) au fost comparați cu trei copii, dintre care unul – competitivitatea economică – are nevoie de mai multă atenție. În acest proces, Strategia de Dezvoltare Durabilă este, uneori, redusă numai la pilonul mediu – al Strategiei de la Lisabona. Mai mulți comisari europeni au declarat, cu diferite ocazii, referitor la aceste probleme, că UE are nevoie în primul rând de creștere economică, înainte de a putea acționa pentru protejarea mediului ori implementarea unor politici de protecție socială.

Pentru că dezvoltarea durabilă este un concept atât de vast, uneori prea multe probleme diferite sunt puse sub umbrela Strategiei de Dezvoltare Durabilă a UE, îndepărtând atenția de la adevăratele direcții de dezvoltare non-durabilă (lipsite de sustenabilitate).

Scopul declarat al Strategiei reinnoite este acela de acționa pentru o îmbunătățire continuă a calității vieții atât pentru generațiile prezente, cât și pentru cele viitoare. Dar acest lucru nu se poate obține decât în cadrul unor comunități capabile să utilizeze resursele în mod rațional și eficient și să descopere potențialul ecologic al economiei, asigurând prosperitate, protecția mediului și coeziune socială.

Strategia de Dezvoltare Durabilă reinnoită privește întreaga Europă și de aceea propune mijloace de îmbunătățire a cooperării cu nivelul guvernamental și ceilalți factori de decizie, cu ONG-uri și cu cetățenii, entități care trebuie să își unească eforturile pentru dezvoltare durabilă.

Cooperarea pentru o dezvoltare durabilă trebuie să fie o preocupare atât pentru UE, cât și pentru statele membre. Politica comunitară de dezvoltare durabilă trebuie să fie complementară politicilor derulate de statele membre.

EGALITATEA DE SANSE

ASOCIAȚIA DIRECTORILOR ECONOMICI
ȘI CONTABILOR ÎN JUDEȚELE DIN ROMÂNIA

Instruire pentru o administrație eficientă

CONSILIUL JUDEȚEAN IALOMIȚA

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității Administrative"

Ceea ce așteaptă cei mai mulți oameni de la viață este să aibă șanse corecte, egale de a-și urmări și realiza propriile planuri de viață (H.J. Gans, 1991). Egalitatea șanselor/ oportunități egale presupune rezolvarea discrepantei dintre *dreptul* la auto-determinare și *experiența efectivă* a auto-determinării (D.E. Mithaug, 1996). Această discrepanță se datorează deficitului de capacități și oportunități ale unor indivizi pentru care multe circumstanțe de natură personală, socială și economică se află în afara controlului lor, ceea ce conduce la inegalitate prin inegalitatea șanselor. Cu alte cuvinte inegalitatea este o problemă derivată din perspective și șanse inegale de succes în procesul de angajare și urmarire a propriilor scopuri, și deci de atingere a unui nivel optim de auto-determinare. Această situație conduce la pierderea controlului asupra unor circumstanțe de viață și în final asupra propriei vieti.

Teoria oportunităților egale justifică corectarea nedreptăților sociale (*social redress*) în favoarea celor aflați într-o situație dezavantajoasă, afirmând că (a) toți indivizii au dreptul la auto-determinare, (b) condițiile psihologice și sociale derivate din experimentarea libertății determină ca unii indivizi și unele grupuri să experimenteze avantaje incorecte în determinarea propriului lor viitor, în comparație cu alții, (c) diminuarea șanselor de auto-determinare a celor aflați într-o situație dezavantajoasă se datorează unor forțe sociale aflate în afara controlului lor, și (d) ca o consecință a acestor declinuri/ diminuări, este de datoria colectivității să promoveze îmbunătățirea șanselor de succes în procesul de auto-determinare pentru cei dezavantajați. (D.E. Mithaug, 1996). În acest sens, acțiunea colectivă trebuie să includă optimizarea șanselor de succes în procesul de auto-determinare prin îmbunătățirea *capacităților* de autonomie în gândire și acțiune ale acestora, prin mărirea spectrului de *oportunități* de alegere și acțiune efectivă, și prin optimizarea *raportului* (*match*) dintre capacitatea individuală și oportunitatea socială, prin eliminarea obstacolelor și construirea oportunității care încurajează într-o măsură mult mai accentuată și mai frecventă exprimarea și experimentarea auto-determinării.

Backgroundul acestor teorii s-a cristalizat în jurul întrebării 'ce reprezintă/ înseamnă șanse corecte pentru toți indivizii?'. În acest sens există cristalizate patru răspunsuri: (1) primul derivă din ideologia dominantă a stratificării sociale care pune egal între șansa corectă și oportunitatea egală – în consecință, lipsa de șansa a unora se datorează eșecului lor de a profita de unele oportunități disponibile pentru toți în mod egal; (2) un al doilea răspuns derivă din teoria justiției ca *favorabilitate/ oportunitate* a lui Rawls (1971), care afirmă că 'oportunități egale' înseamnă împartirea egală a surplusului creat, cu alte cuvinte redistribuirea bunăstării de la cei care au mai mult la cei care au mai puțin; (3) teoria justiției ca *imputernicire* (entitlement) a lui Nozick (1977) - șansa corectă înseamnă exercitarea liberă a puterii de auto-determinare, minimal restrânsă doar atunci când aceasta expresie încalcă auto-determinarea altora; (4) o teorie care este un mix al celor trei anterioare, și care ia în considerare trei factori de bază: capacitatea, oportunitatea și rezultatul final (*outcome*). Variația capacității și a oportunității afectează și este afectată de rezultatele auto-determinării în gândire și acțiune.

Teoria oportunităților egale se bazează pe recomandarea și idealul colectiv potrivit căruia '*toti indivizii au dreptul la auto-determinare*'. Acest imperativ se fundează pe faptul că (a) orice societate cuprinde unii indivizi care dovedesc un deficit sever al capacității de auto-determinare; (b) toate societățile generează oportunități inegale de auto-determinare; (c) în consecință, unii indivizi nu(-și) pot experimenta dreptul de auto-determinare deoarece le lipsește atât capacitatea cât și oportunitatea

ASOCIAȚIA DIRECTORILOR ECONOMICI
ȘI CONTABILOR ÎN JUDEȚELE DIN ROMÂNIA

Instruire pentru o administrație eficientă

CONSILIUL JUDEȚEAN IALOMIȚA

UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administrației și Internelor

Inovație în administrație
Programul Operațional
"Dezvoltarea Capacității Administrative"

realizării acestui fapt; (d) drept urmare, toate societățile trebuie să optimizeze șansele de succes în sfera auto-determinării printre cei mai dezavantajați, prin sporirea capacităților și îmbunătățirea oportunităților de auto-determinare ale acestora (D.E. Mithaug, 1996).

Măsurarea progresului în realizarea echității sociale solicită o abordare diferită în înțelegerea conceptului de 'a fi o persoană' și ce înseamnă a avea o oportunitate. "În timp ce în trecut capacitatea unei persoane de a se adapta la circumstanțele vieții era văzută ca fiind invariabilă, astăzi această capacitate este considerată ca fiind variabilă, depinzând de *achizițiile persoanei sau pierderea unor variate resurse* în decursul diferitelor tranzacții cu mediul". În mod similar, conceptul de 'oportunitate' era considerat a fi independent de individ și determinat de mediu. Acum, el este considerat ca fiind interdependent și variabil, atât relativ la persoană cât și la mediu, depinzând de optimalitatea valorii pe care individul i-o atasează în judecarea șanselor corecte pentru atingerea unor variate scopuri relative la auto-determinare. (D.E. Mithaug, 1996).

Scopul final este atingerea stadiului de perfecțiune/ excelență (*excellence*) de către toți indivizii, prin promovarea egalității și libertății. Aceasta presupune faptul că (a) existența unui cadru favorabil (*fairness*) non-discriminativ este un *mijloc* și o condiție a auto-determinării, iar starea de perfecțiune/ excelență este un *rezultat* al acestei auto-determinări, (b) condiția necesară pentru obținerea acestui cadru non-discriminativ pentru toți și în condiții de libertate pentru toți indivizii, reprezintă aceeași condiție care promovează starea de perfecțiune/ excelență.

Promovarea conceptului de egalitate a șanselor presupune în mod automat că la nivelul sistemului social se manifestă unele acțiuni discriminative la adresa unor indivizi, acțiuni daunatoare în general întregii societăți. În acest sens cele mai afectate grupuri sociale sunt cele din rândul minorităților (etnice, religioase, sexuale), femeile, bătrânii și persoanele cu handicap, și în mod quasigeneral - *saracii*, în general persoane cu slujbe și venituri modeste care nu au capacitatea și nu se regăsesc în poziția de a putea influența și negocia cu diferitele structuri de putere cristalizate în cadrul sistemului social. Din acest motiv, la sfârșitul anilor '70 se lansează două noi concepte, complementare (precum și programe în acest sens) – *discriminare pozitivă* și *acțiune afirmativă*. Discriminarea pozitivă/ acțiunea afirmativă se referă la promovarea și punerea în aplicare a unor programe care urmăresc să remedieze efectele produse de anumite discriminări manifestate în trecut, suferite de diferiți indivizi, în sfera muncii, a educației etc., și de a preveni reapariția și re-manifestarea acestor discriminări. Acțiunea afirmativă a fost promovată îndeosebi în sfera muncii și a educației. *The Civil Rights Act* promovat de Congresul SUA în 1964 interzice discriminarea în sfera angajării în muncă, precum și tratament egal din acest punct de vedere între bărbați și femei. Alte acte legislative au interzis discriminarea în angajarea în muncă a celor în vârstă (*Age Discrimination Act* – 1967) și a persoanelor cu handicap (*Rehabilitation Act* – 1973). Discriminarea pozitivă/ acțiunea afirmativă se distinge însă oarecum de anti-discriminare sau legile ce promovează oportunități egale (care interzic tratamentul inegal), deoarece propune *masuri corective pozitive* focalizate în mod expres pe persoanele/ grupurile care au suferit în trecut diverse discriminări (Cox et al., 1994).

ASOCIAȚIA DIRECTORILOR ECONOMICI
ȘI CONTABILILOR ÎN JUDEȚELE DIN ROMÂNIA

Instruire pentru o administrație eficientă

CONSILIUL JUDEȚEAN IALOMIȚA